

Információ a kreditre igényt tartó hallgatók számára

A vizsgakérdések a következő címeken érhetőek el:

moodle.uni-corvinus.hu, vagy a

<http://web.uni->

corvinus.hu/ohg/index.php?page=targyaink/targy.php&targy=53 címen.

Az esszé leadási határideje: 2011. november 9, 12 óra.

A hallgató a következő adatokat közölje a dolgozat elején:

Név, Neptun-kód, Kar, Szakirány, Képzési szint (alapképzés, mesterképzés, PhD. képzés) és ezen belül évfolyam

Kérjük, hogy a hallgató a dolgozatot az internet következő címére töltsse fel:

moodle.uni-corvinus.hu

Azok a hallgatók, akik bármely okból nem tudják feltölteni a dolgozatukat a Moodle rendszerbe, e-mailben is elküldhetik Rosta Miklósnak a

miklos.rosta@uni-corvinus.hu e-mail címre. A határidő az e-mailben

elküldött dolgozatokra is vonatkozik.

Hatodik előadás

ELTÉRÉSEK AZ ÁLTALÁNOS SÉMÁTÓL

Háttéranyag:

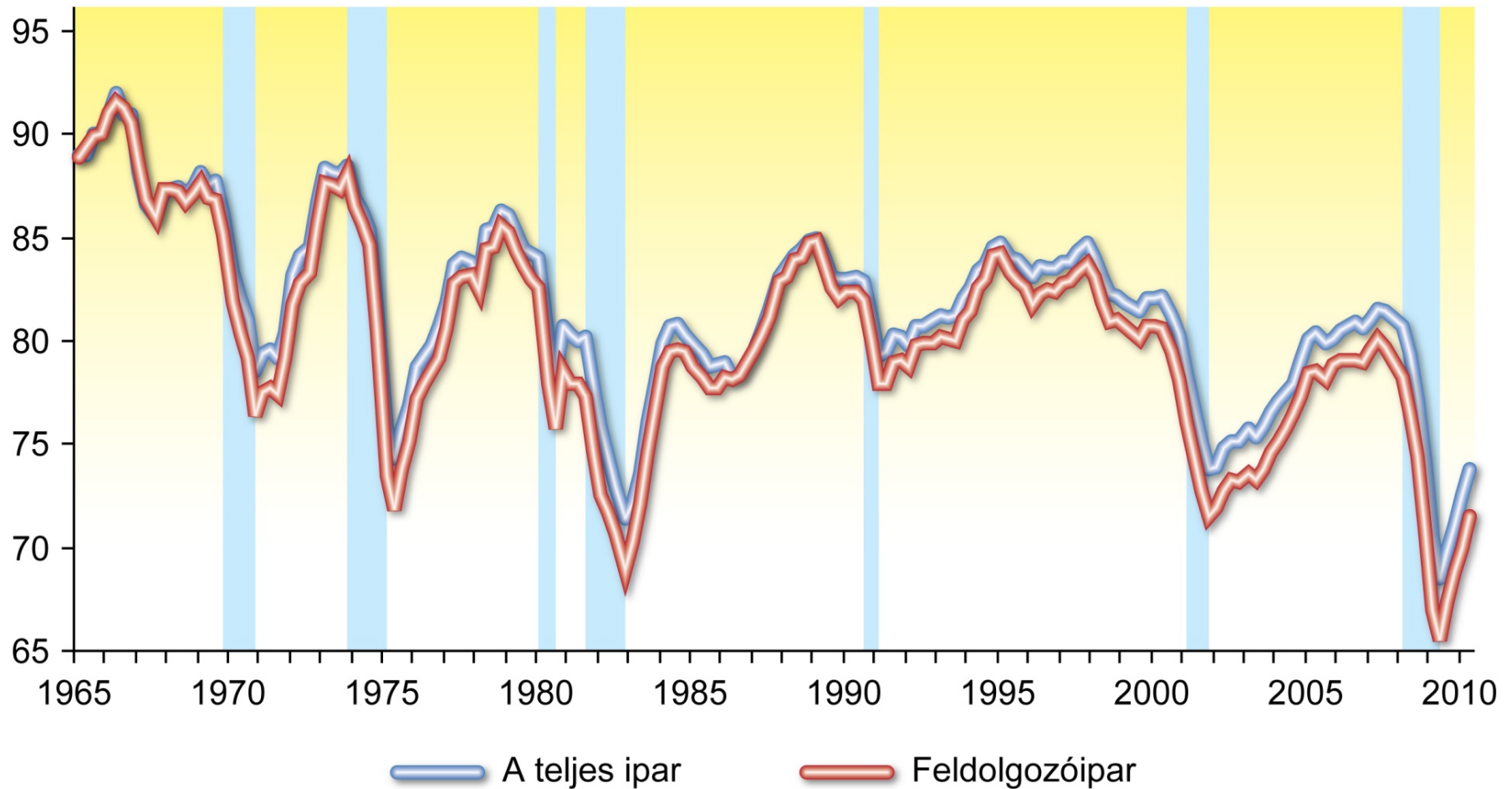
Kornai János: *Gondolatok a kapitalizmusról* (Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011), 2. tanulmány, 164-179. old.

Kapacitáskihasználási ráták nemzetközi összehasonlítása, 1978–2008

Ország	Középérték	Megfigyelések száma	Szórás
Belgium	79,0	121	2,89
Egyesült Államok	80,4	145	3,91
Franciaország	84,4	130	2,02
Hollandia	82,5	147	2,58
Japán	79,0	153	8,11
Németország	83,6	154	3,51
Norvégia	82,4	138	2,70
Kanada	81,3	152	4,11
Olaszország	75,7	154	2,70
Portugália	78,9	126	2,49
Spanyolország	79,8	154	3,03
Svájc	83,8	154	3,33
Új-Zéland	89,2	153	2,13

Kapacitáskihasználási ráta az Egyesült Államok iparában, 1965–2010

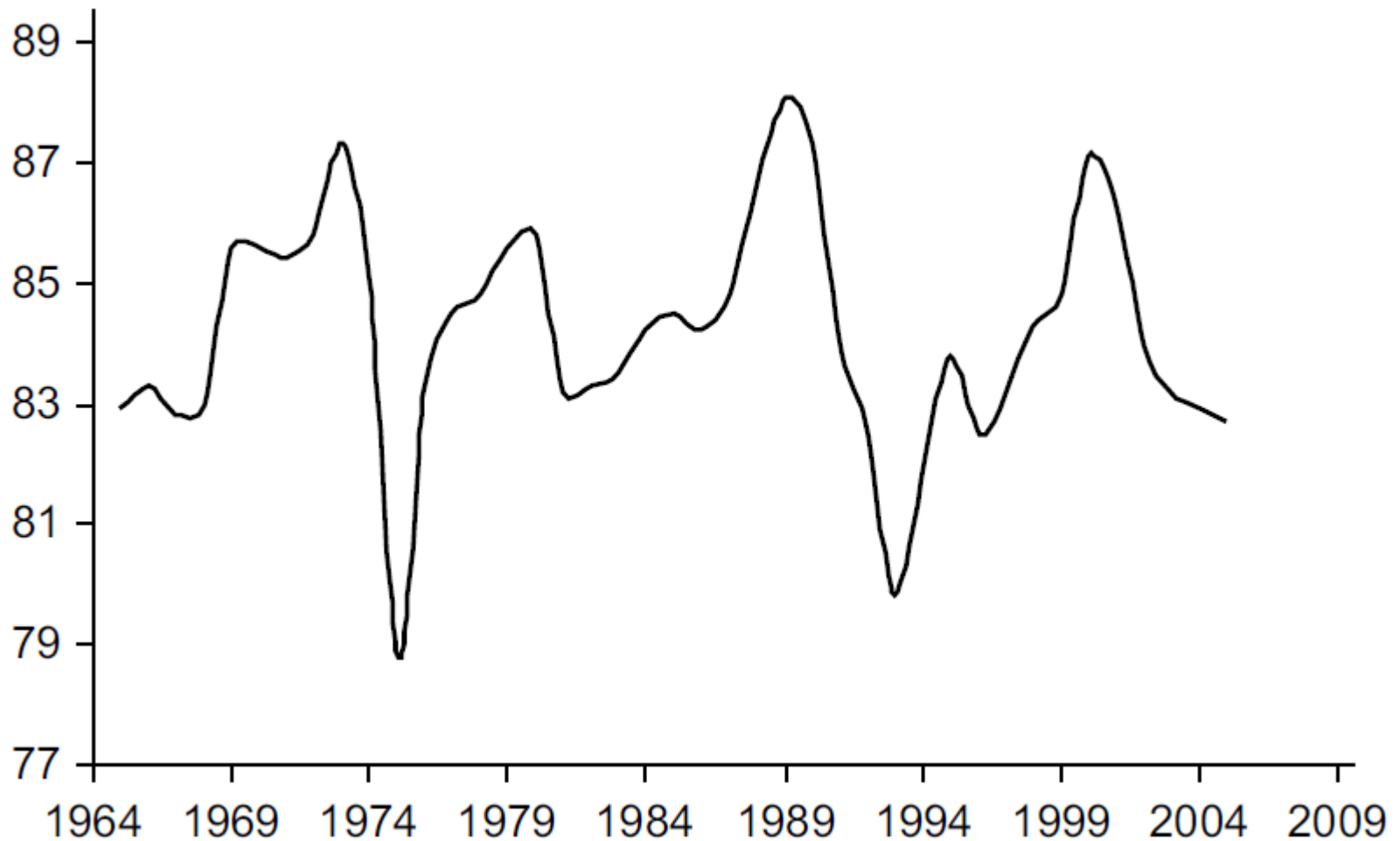
Százalék

Kapacitáskihasználási ráta a francia iparban, 4. SLIDE

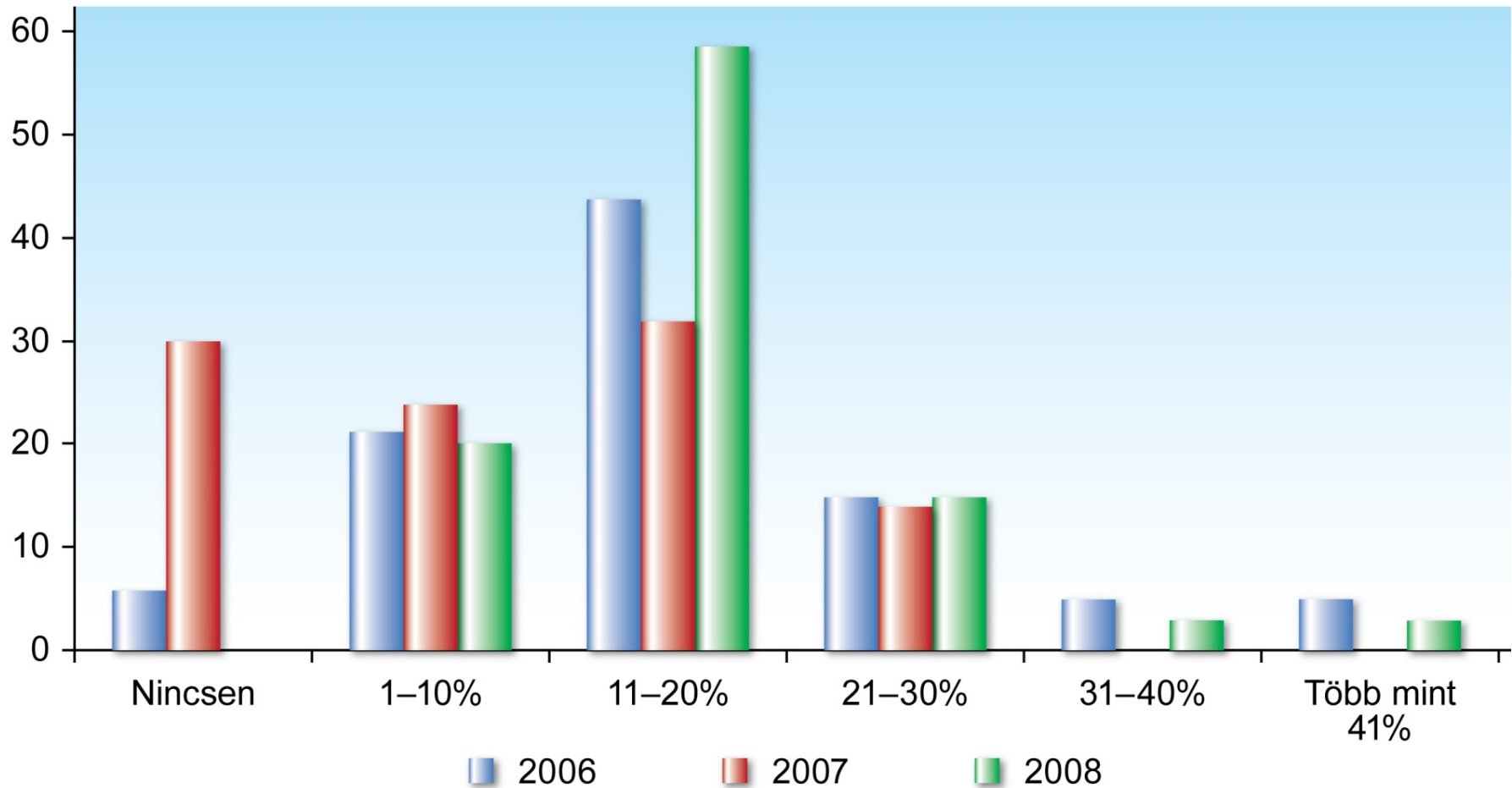
1965–2005

Százalék

Autóipari vezetők véleménye a globális többletkapacitásról, 2006–2008

Százalék

Megjegyzés: A vízszintes tengelyre a többletkapacitásra vonatkozó becslések hat tartományát mértük fel. Egy-egy oszlop magassága reprezentálja, hogy egy adott évben a megkérdezettek hány százalékának becslése esett a jelzett tartományba.

A hadigazdaság jellemzői

- **Hiányjelenségek a fogyasztói szférában
(jegyrendszer, sorbanállás)**
- **Hiányjelenségek a termelésben
(anyagkiutalások)**
- **Munkaerőhiány, nők mozgósítása**

Hadirendelés extra keresletet teremt.

Számos területen nem a kereslet, hanem a kínálat a rövidebb oldal.

Történelmi léptékű változások, tartós tendenciák a modern kapitalizmusban

1. A jóléti állam növekedése

2. A költségvetési korlát felpuhulása

3. Globalizáció

4. Az információs-kommunikációs technológia fejlődése

Történelmi léptékű változások, tartós tendenciák a modern kapitalizmusban

1. A jóléti állam növekedése

A jóléti állam néhány funkciója

- **Állam garantálja bizonyos alapszükségletek kielégítését**
- **Állam erős redisztribúciót hajt végre:**
 - progresszív adózással
 - egyes szolgáltatások ingyenes, vagy majdnem ingyenes nyújtásával
 - Segélyekkel
- **Állam átvállal az adófizetők terhére olyan kockázatokat, amelyeket a jóléti állam megjelenése előtt kommerciális biztosítók vállaltak át biztosítási díj ellenében**

Ahol egy szolgáltatás kikerül a kommerciális szférából, és nem a piaci mechanizmus koordinálja az allokációt, hanem bürokratikus mechanizmus,

ott megjelennek a hiánygazdaság tünetei.

Történelmi léptékű változások, tartós tendenciák a modern kapitalizmusban

1. A jóléti állam növekedése

2. A költségvetési korlát felpuhulása

Mit jelent az állami vállalat költségvetési korlátjának puhasága

**A PKK elnevezést és a megalapozó
gondolatmenetet Kornai János: *A hiány* c.
könyve vezette be.**

**A PKK elmélet összefoglalását és az irodalom
áttekintését lásd Kornai János – Eric Maskin –
Gerard Roland cikkében: „A puha
költségvetési korlát”, *Közgazdasági Szemle*,
2004, 608-624, 777-809.old.**

Mit jelent az állami vállalat költségvetési korlátjának puhasága

Ha a szocialista rendszer állami vállalata pénzügyi bajba kerül, akkor az állam kimenti. (Bail-out.)

Ez beépül a vállalatvezetők várakozásaiba.

- Tompul az ár-érzékenység, költség-érzékenység
- Gyengül az ösztönzés a költségcsökkentésre, nyereségnövelésre
- Fontosabb a jó összeköttetés azokkal, akik a kimentésről döntenek, mint a piaci siker.

Minél biztosabban számíthat a kimentésre, annál puhább a költségvetési korlát.

A költségvetési korlát puhulásának hatása a többletkapacitások keletkezésére

Belépés oldalon (entry): nő az expanziós késztetés; gyengül a kudarcból való félelem visszatartó ereje. Többletkapacitásokat hoznak létre, a bizonytalan eladási kilátások ellenére.

Kilépés oldalon (exit): fékezi a feleslegessé vált kapacitások leépülését. Életben tartanak életképtelen vállalatokat.

Történelmi léptékű változások, tartós tendenciák a modern kapitalizmusban

1. A jóléti állam növekedése

2. A költségvetési korlát felpuhulása

3. Globalizáció

Történelmi léptékű változások, tartós tendenciák a modern kapitalizmusban

1. A jóléti állam növekedése

2. A költségvetési korlát felpuhulása

3. Globalizáció

4. Az információs-kommunikációs technológia fejlődése

Átmenet a szocializmusból a kapitalizmusba

Első fázis: A piacgazdaság felé mutató részleges reformok a szocialista rendszeren belül.

„Többletgazdasági szigetek” a hiánygazdasági környezetben

Második fázis: A szocialista rendszert felváltja a kapitalista rendszer.

„Hiánygazdasági szigetek” a többletgazdasági környezetben

Várólisták a vezetékes telefonhálózathoz való csatlakozásra, közép-kelet-európai országok, 1971–2007

	Bulgária	Csehország	Lengyelország	Magyarország	Románia	Szlovákia
1971–1975	n. a.	25,10	33,60	36,60	n. a.	n. a.
1976–1980	n. a.	30,20	45,70	47,20	n. a.	n. a.
1981–1985	n. a.	11,30	57,10	55,50	n. a.	n. a.
1986–1990	23,50	18,69	73,20	58,99	77,84	n. a.
1991–1995	20,36	25,49	51,20	41,72	98,38	8,82
1996–2000	11,09	7,19	10,39	2,89	56,75	3,77
2001–2005	3,21	0,77	3,75	0,51	23,13	0,44
2006	1,95	1,01	1,30	0,46	6,34	0,21
2007	0,20	0,81	n. a.	0,52	4,87	0,15